

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 28 февруари 2020 г.
(OR. en)

6426/20

Междуетноститутцинално досие:
2019/0152(COD)

RECH 83
COMPET 95
EDUC 81
CODEC 142

РЕЗУЛТАТИ ОТ РАБОТАТА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
№ предх. док.:	6137/20 + COR1 + ADD1
№ док. Ком.:	11227/19+ADD1
Относно:	Приложение към Стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (EIT) <i>Частичен общ подход</i>

Приложено се изпраца на делегациите текстът на частичния общ подход по приложението към стратегическата иновационна програма на Европейския институт за иновации и технологии (EIT), приет от Съвета по конкурентоспособност на заседанието му от 28 февруари 2020 г.

**ПРИЛОЖЕНИЕ КЪМ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ
ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА ОТНОСНО СТРАТЕГИЧЕСКАТА ИНОВАЦИОННА
ПРОГРАМА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ИНСТИТУТ ЗА ИНОВАЦИИ И ТЕХНОЛОГИИ
(ЕИТ) ЗА ПЕРИОДА 2021—2027 Г.: СТИМУЛИРАНЕ НА ТАЛАНТА И КАПАЦИТЕТА
НА ЕВРОПА ЗА ИНОВАЦИИ**

ПРИЛОЖЕНИЕ

Съдържание

1.	Въведение	9
1.1.	Контекст.....	10
1.2.	Основни предизвикателства	12
1.3.	Място в рамките на „Хоризонт Европа“	13
2.	Вдигане на летвата: стратегията на ЕИТ за периода 2021—2027 г.....	15
2.1.	Специфични цели на ЕИТ	16
3.	Стимулиране на таланта и капацитета на Европа за иновации: основни действия	16
3.1.	Подкрепа за съществуващите ОЗИ	17
3.2.	Увеличаване на регионалното въздействие на ОЗИ.....	18
3.3.	Поставяне на началото на нови ОЗИ	20
3.4.	Подпомагане на капацитета за предприемачество и иновации на висшето образование	21
3.5.	Междутематични дейности на ЕИТ	24
3.5.1.	Комуникация	24
3.5.2.	Набелязване и обмен на добри практики със заинтересованите страни	26
3.5.3.	Международно сътрудничество	27
3.6.	Реализация: режим на работа.....	27

3.6.1.	Оперативен модел на ОЗИ	28
3.6.2.	Модел за финансиране на ОЗИ.....	30
3.6.3	Отношения на ЕИТ с ОЗИ след прекратяване на рамковото споразумение за партньорство	33
3.7.	Полезни взаимодействия и допълване с други програми	33
4.	Ресурси.....	36
4.1.	Бюджетни нужди.....	36
4.2.	Въздействие (наблюдение и оценка).....	38
4.2.1.	Докладване и наблюдение	38
4.2.2.	Оценка, междинен преглед и цялостна оценка.....	42
5.	Приложение 1А.....	44
6.	Приложение 1Б.....	44

1. ВЪВЕДЕНИЕ

С настоящата стратегическа иновационна програма (СИП) се определят приоритетните области и стратегията на Европейския институт за иновации и технологии (ЕИТ) за периода 2021—2027 г. С програмата се определят неговите цели, основни действия, начини на работа, очаквани резултати и необходими ресурси. Чрез СИП се осигурява необходимата съгласуваност на ЕИТ с [предложението за програма „Хоризонт Европа“] — рамковата програма на Съюза за научни изследвания и иновации за периода 2021—2027 г.

СИП за периода 2021—2027 г. се основава на оценката на въздействието, направена от Европейската комисия. В нея се взема под внимание проектът на СИП, изготвен от управителния съвет на ЕИТ и представен на Европейската комисия на 20 декември 2017 г. съобразно предвиденото в Регламента за ЕИТ¹. В нея са отразени също така новото [предложение за „Хоризонт Европа“] на Европейската комисия от юни 2018 г., и по-специално ключовата роля на ЕИТ като част от стълб [„Иновативна Европа“] (стълб III) и неговият принос за справяне с глобалните предизвикателства, включително поставените цели във връзка с изменението на климата, както и за конкурентоспособността на европейската промишленост (стълб II) и за високите научни постижения (стълб I). СИП се опира на извлечените поуки от последните години от дейността на ЕИТ и на резултатите от обширен процес на консултации с ключови заинтересовани страни.

В СИП се взема под внимание стратегическото планиране на „Хоризонт Европа“, за да се осигури съгласуваност с дейностите по рамковата програма, както и полезни взаимодействия с други релевантни програми на Съюза и съответствие с приоритетите и ангажиментите на ЕС, включително тези, които са свързани с Европейския зелен пакт. Освен това с нея се цели засилване на взаимното допълване и взаимодействията между дейностите на ЕИТ и националните и регионалните програми и приоритети за финансиране.

¹ Регламент (ЕО) № 294/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2008 г. за създаване на Европейски институт за иновации и технологии (ОВ L 97, 9.4.2008 г., стр. 1). Изменен с Регламент (ЕС) № 1292/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. (ОВ L 347, 11.12.2013 г., стр. 174)

1.1. Контекст

ЕИТ бе създаден през 2008 г. с цел да допринася за устойчив икономически растеж и конкурентоспособност чрез засилване на иновационния капацитет на държавите членки и на Европейския съюз. Той бе пионер по отношение на интегрирането на образованието, стопанската дейност и научните изследвания (триъгълник на знанието) в обединение със силен акцент върху предприемаческия талант и иновационните умения.

ЕИТ действа главно чрез общностите на знания и иновации (ОЗИ), които представляват широкомащабни европейски партньорства, съгласно посоченото в „Хоризонт Европа“, между образователни и учебни заведения, предприятия и научноизследователски организации. Понастоящем има осем ОЗИ, които извършват дейност в следните области: изменение на климата, цифрова трансформация, енергия, храни, здравеопазване, суровини, градска мобилност и производство с добавена стойност.

Всяка ОЗИ е организирана около центрове за съвместно ползване (ЦСП)², чието предназначение е да действат като географски центрове за практическото интегриране на триъгълника на знанието. Те са организирани и структурирани според съответния им национален и регионален иновационен контекст и използват паневропейска мрежа от съществуващи лаборатории, кабинети или учебни комплекси на даден партньор на ОЗИ.

ОЗИ имат за цел да управляват портфейли от дейности на триъгълника на знанието, включващи:

- *дейности за образование и обучение* с изявени предприемачески елементи с цел обучение на следващото поколение таланти, включително разработване и изпълнение на програми, получили обозначението на ЕИТ³, по-специално на магистърско и докторско равнище; Дейностите на ЕИТ във връзка с образованието имат ключово значение за изграждането на високо квалифицирани иноватори, притежаващи силен предприемачески дух;

² Центърът за съвместно ползване е материален център, който насърчава връзките и активното сътрудничество между участниците в триъгълника на знанието и действа като точка за обмен на знания, чрез която партньорите на ОЗИ да имат достъп до съоръженията и експертния опит, необходими за постигането на своите общи цели.

³ „Обозначението ЕИТ“ е знак за качество, присъждан от ЕИТ на образователни програми на ОЗИ, които отговарят на определени критерии за качество, свързани наред с другото с образованието в областта на предприемачеството и иновативните учебни програми за „учене чрез практика“.

- *дейности за подкрепа на иновациите* с цел разработване на иновативни продукти, процеси и услуги, насочени към конкретна възможност за развиване на стопанска дейност;
- *дейности за създаване и подкрепа на предприятия*, например ускорителни схеми за подпомагане на предприемачите да превръщат идеите си в успешни начинания и ускоряване на процеса на растеж.

Специфична характеристика на ЕИТ, която го отличава от останалите инструменти, е акцентът върху глобалните предизвикателства чрез интегриране на триъгълника на знанието, като дейностите в областта на висшето образование се интегрират във веригата за създаване на стойност в областта на иновациите. Подходът на ЕИТ допринася както за постепенните, така и за революционните иновации с цел да бъде ефикасно преодоляна неефективността на пазара и да се спомогне за преобразуването на промишлените отрасли. Той дава възможност за създаването на дългосрочни бизнес стратегии за справяне с глобалните предизвикателства и спомага за създаването на рамковите условия със съществено значение за растежа на добре функциониращите екосистеми за иновации и за процъфтяването на иновациите. Наред с това ЕИТ е поставил за цел ОЗИ да придобият финансова устойчивост — уникална характеристика, която цели да ги направи инструмент за иновации, ориентиран към бизнеса и постигането на резултати. При тези условия ОЗИ трябва да разработват и прилагат стратегии, водещи до приходи, така че да могат да запазят екосистемата си за иновации и дейностите във връзка с триъгълника на знанието и след срока на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства.

Следователно ЕИТ осигурява динамична платформа за създаване, разрастване, наблюдение и подкрепа на ОЗИ със значителни мрежови ефекти и положителни външни последици. Първата вълна ОЗИ (ЕИТ — Цифрови технологии, ЕИТ — ОЗИ „Климат“ и ЕИТ — Иновативна енергетика), чието начало бе поставено през 2009 г., са вече добре установени и развити, като след 2024 г. техните рамкови споразумения за партньорство приключват в съответствие с максималния срок за отпускане на безвъзмездни средства. Второто и третото поколение ОЗИ (ЕИТ — Здраве и ЕИТ — Суровини (2014 г.), ЕИТ — Храни (2016 г.) са в процес на развитие. Двете ОЗИ, създадени през декември 2018 г., ЕИТ — Градска мобилност и ЕИТ — Производство, започнаха да функционират през 2019 г.

До 2019 г. в осемте ОЗИ към ЕИТ участваха над 600 предприятия, 250 висши училища, 200 научноизследователски организации и над 50 организации на гражданското общество и държавни органи.

На фона на продължаващите регионални различия в постиженията в областта на иновациите в Европа, през 2014 г. ЕИТ постави началото на Регионална иновационна схема (РИС) с цел да разшири регионалния си обseg, така че да обхване държавите, които са скромни и умерени новатори. Чрез РИС ЕИТ разпростря дейностите си в цяла Европа и сега предлага на държавите (и регионите в тези държави) със скромни и умерени резултати в областта на иновациите, както е определено в Сравнителния доклад за иновациите, възможност да се включат в дейности по линия на триъгълника на знанието като част от някоя ОЗИ.

1.2 Основни предизвикателства

През последното десетилетие темпът на иновациите нарасна драстично. Иновациите трансформират икономическите сектори, като разтърсват съществуващите предприятия и създават безпрецедентни възможности. Предвид променящия се световен икономически ред и нарастващата международна конкуренция се увеличава зависимостта на ЕС от наличието на таланти и тяхната способност да иновират. Съвместното проектиране, сътрудничеството и съвместното създаване между различни дисциплини, както и между образованието, стопанската дейност и научноизследователската дейност са по-важни от всякога днес, така че да се даде принос за справянето с глобалните предизвикателства, свързани с изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и неустойчивото използване на природните ресурси, цифровата и социалната трансформация, демографските промени и бъдещето на здравеопазването и храните.

На първо място, съвременните икономики почиват все повече на уменията и способностите на хората и организациите да превръщат идеите в продукти и услуги. В днешно време иновативните умения и предприемаческата култура имат определящо значение, най-вече в сферата на технологиите и науката, но все повече и в други дисциплини. Налице е силна нужда от допълнително увеличаване на капацитета за иновации на висшите училища в целия Съюз. ЕИТ е в уникална позиция да постигне резултати в това отношение в рамките на „Хоризонт Европа“.

На второ място, физическата близост е един от ключовите благоприятстващи фактори за иновациите. Инициативите, насочени към развиването на мрежи, свързани с иновациите, и към предоставянето на услуги в помощ на изграждането, споделянето и предаването на знания, играят ключова роля за насърчаване на взаимодействията между стопанския сектор, академичните среди, научноизследователските организации, правителствата и частните лица. При все това постигнатото в сферата на научните изследвания и иновациите варира значително в ЕС, както е видно от годишния сравнителен доклад на ЕС за иновациите. От решаващо значение е иновативната дейност да бъде приобщаваща и да има корени на местно равнище. Дейностите на ЕИТ са добре адаптирани да допринасят за укрепването на местните екосистеми за иновации със силно европейско измерение.

И накрая, динамичните екосистеми за иновации се нуждаят от комбинация от знания, инфраструктура и талант. За да се гарантира правилно и ефикасно инвестиране в научни изследвания и иновации, трябва да са налице рамкови условия за сътрудничество между европейските научни изследвания, образование и иновации, а също така и силни полезни взаимодействия. Засиленото интегриране на триъгълника на знанието чрез ОЗИ, включително чрез участието на нови партньори, е доказан начин да се стимулира създаването на среда, благоприятстваща иновациите, като това е водеща цел за ЕИТ.

1.3. Място в рамките на „Хоризонт Европа“

С [предложението за „Хоризонт Европа“] за нова Рамкова програма за научни изследвания и иновации за периода 2021—2027 г. Европейската комисия поема твърд ангажимент да увеличи още повече потенциала за иновации на Европа, така че тя да може да отговори на предизвикателствата на бъдещето. Отличителната роля на ЕИТ за насърчаването на иновациите чрез обединяване на усилията на бизнеса, образованието, научните изследвания, публичните органи и гражданското общество се подсилва от мястото, което му е отредено в [стълба „Иновативна Европа“] на [предложението за „Хоризонт Европа“]. [Предложението за „Хоризонт Европа“] отразява нарастващите амбиции на ЕС в областта на иновациите и необходимостта от постигане на резултати в тази насока.

Процесът на стратегическо планиране на „Хоризонт Европа“ има за цел да осигури съгласуваност на дейностите на ЕИТ с останалата част от „Хоризонт Европа“. ЕИТ допринася за стратегическия процес на координиране на европейските партньорства. ЕИТ продължава да укрепва екосистемите за иновации, които спомагат за справянето с глобалните предизвикателства, като насърчава интегрирането на триъгълника на знанието в тематичните области на дейност на ОЗИ.

Наличието на силни полезни взаимодействия между ЕИТ и Европейския съвет по иновациите (ЕСИ), включително чрез сътрудничество на управленско равнище, ще е от ключово значение за въздействието на стълб [Иновативна Европа]. ЕИТ и ЕСИ ще провеждат взаимнодопълващи се дейности с цел рационализиране на подкрепата, предоставяна на иновативните предприятия, включително услуги за ускоряване на бизнеса и обучения.

ЕСИ може да помага на подкрепяни от ОЗИ стартиращи предприятия с висок потенциал за растеж да се разрастват бързо. По-специално, ако бъдат избрани от ЕСИ, най-иновативните предприятия, подкрепяни от ОЗИ, ще могат да се възползват от подкрепата, предоставяна от инструмента „Ускорител“ на ЕСИ, и/или от финансовата подкрепа, предоставяна от инструментите на InvestEU. Освен това ЕИТ ще улеснява достъпа на бенефициерите на ЕСИ до екосистемите за иновации на ОЗИ и до съответните участници в триъгълника на знанието. По този начин бенефициерите на ЕСИ ще могат да участват активно в дейностите на ОЗИ, както и да се възползват от услугите на ОЗИ.

ЕИТ ще осигури съгласуваност с направлението „Европейски екосистеми за иновации“ на програма „Хоризонт Европа“. По-специално ЕИТ ще участва активно в дейностите на форума на ЕСИ и ще установи връзки между общността на ЕИТ и съответните дейности в подкрепа на екосистемите за иновации, за да се избегне дублирането и да се гарантират съгласуваност и взаимно допълване на действията.

ЕИТ ще гарантира по-солодни полезни взаимодействия и с програмите и инициативите, обхванати от стълб [„Високи постижения в научната област“], за да се ускори трансферът на знания, придобити вследствие на фундаментални научни изследвания, в конкретни приложения, които са от полза за обществото. Що се отнася по-специално до действията „Мария Склодовска-Кюри“ (ДМСК), ЕИТ ще оказва съдействие за развиването на иновационните и предприемаческите умения на стипендиантите на ДМСК на всички етапи от професионалното им развитие.

ЕИТ ще допринася за стълб [„Глобални предизвикателства и конкурентоспособност на европейската промишленост“] и ще допълва съответните дейности за справяне с глобалните предизвикателства и повишаване на конкурентоспособността на ЕС в световен мащаб. По-специално, чрез своите ОЗИ ЕИТ ще се стреми да допринася за съответните мисии и тематични клъстери и други европейски партньорства, например като оказва подкрепа за мерките в областта на търсенето и като предоставя услуги по използване на резултатите с цел насърчаване на трансфера на технологии и ускоряване на търговската реализация на постигнатите резултати.

Освен това ще бъдат проучени възможностите за полезни взаимодействия между частта „Разширяване на участието и укрепване на европейското научноизследователско пространство“ на програма „Хоризонт Европа“ и дейностите за популяризиране, подкрепяни от ЕИТ. По-специално образуванията, към които е ориентирана част „Разширяване на участието и укрепване на европейското научноизследователско пространство“ на програма „Хоризонт Европа“, ще могат да се възползват от експертния опит и подкрепата на ЕИТ, както и от дейностите на ЕИТ за популяризиране.

2. ВДИГАНЕ НА ЛЕТВАТА: СТРАТЕГИЯТА НА ЕИТ ЗА ПЕРИОДА 2021—2027 г.

В периода 2021–2027 г. ЕИТ продължава да подпомага ОЗИ, за да се укрепят екосистемите за иновации, които спомагат за справяне с глобалните предизвикателства, във взаимодействие с останалата част от „Хоризонт Европа“ и други програми на Съюза. За тази цел ЕИТ поощрява интегрирането на образованието, научните изследвания и стопанската дейност, създавайки по този начин благоприятни условия за иновации, насърчава и подкрепя ново поколение предприемачи, като допринася и за преодоляване на неравенството между половете в сферата на предприемачеството, и стимулира създаването на иновативни дружества в тясно взаимодействие и взаимно допълване с Европейския съвет по иновациите (ЕСИ). При това, въз основа на основните области на интервенция, определени в [предложението за „Хоризонт Европа“], ЕИТ по-специално:

- (1) укрепва устойчивите екосистеми за иновации в цяла Европа;
- (2) насърчава иновациите и предприемаческите умения в перспективата на ученето през целия живот;
- (3) предоставя нови решения на пазара с цел справяне с глобалните предизвикателства;
- (4) осигурява полезни взаимодействия и добавена стойност в рамките на „Хоризонт Европа“.

2.1 Специфични цели на ЕИТ

С оглед на установените предизвикателства, пред които е изправен ЕИТ, и с цел да се допринесе за постигането на горепосочените му основни цели, предвидени в [предложението за програма „Хоризонт Европа“], специфичните цели на ЕИТ за периода 2021—2027 г. са:

- а) да засили отвореността и въздействието на ОЗИ и интегрирането на триъгълника на знанието в целия Съюз;
- б) да повиши предприемаческия и иновационния капацитет на сектора на висшето образование чрез насърчаване и подпомагане на институционални промени във висшите училища (ВУ) и интегрирането им в екосистемите за иновации;
- в) да разшири регионалния и местния обхват на ЕИТ и на неговите ОЗИ с цел да се преодолеят различията в иновационния капацитет и да се стимулира разпространението на знания и иновации в целия Съюз.

Чрез постигането на поставените цели ЕИТ следователно ще допринесе за цялостното научно, икономическо/технологично и обществено въздействие на „Хоризонт Европа“.

3. СТИМУЛИРАНЕ НА ТАЛАНТА И КАПАЦИТЕТА НА ЕВРОПА ЗА ИНОВАЦИИ: ОСНОВНИ ДЕЙСТВИЯ

Стратегията на ЕИТ за периода 2021—2027 г. поставя водещ акцент върху действия, с които ЕИТ ще осигури добавена стойност на равнището на ЕС и ще допринесе за постигането на целите на „Хоризонт Европа“. На първо място, ЕИТ продължава да подпомага иновационния капацитет и екосистемите за иновации в целия Съюз чрез ОЗИ, тяхното по-нататъшно развитие, отвореността им за нови партньори и разширяването. На второ място, въз основа на собствения си опит от интегрирането на триъгълника на знанието ЕИТ насочва подкрепата и развиването на предприемаческия и иновационния капацитет в сферата на висшето образование посредством ОЗИ. И накрая, като си служи с по-ефективни междусекторни мерки, ЕИТ се стреми да гарантира увеличаване на своето въздействие на равнището на ЕС. Освен това ЕИТ подобрява действията си с цел да повиши тяхната ефективност, ефикасност и въздействие.

3.1. Подкрепа за съществуващите ОЗИ

ЕІТ ще укрепва екосистемите за иновации, като продължава да оказва подкрепа на съществуващите ОЗИ по отношение на глобалните предизвикателства посредством интегриране на триъгълника на знанието на равнището на ЕС, на държавите членки и на регионално и местно равнище. За изпълнението на тази задача голяма част от бюджета на ЕІТ е предназначена за подкрепа на ОЗИ, като ЕІТ укрепва допълнително своята платформа за стартиране, растеж, наблюдение и подкрепа на ОЗИ. ЕІТ гарантира, че ОЗИ продължават да работят за постигане на финансова устойчивост, така че да достигнат финансова независимост от предоставяните от ЕІТ безвъзмездни средства най-късно след 15 години чрез привличане на публични и частни инвестиции, като същевременно се запази акцентът върху интегрирането на дейностите, свързани с триъгълника на знанието.

ЕІТ гарантира разработването и изпълнението от ОЗИ на стратегия за създаване на взаимовръзки, установяване на сътрудничество и полезни взаимодействия със съответните европейски партньорства, мисии и ЕСИ, както и с други релевантни инициативи и програми на Съюза. Освен финансовата подкрепа, като се опира на натрупания опит, ЕІТ упражнява стратегически надзор върху ОЗИ и дава насоки по хоризонтални и специфични въпроси.

ЕІТ ще определи области за сътрудничество между различните ОЗИ по теми от стратегическо и политическо значение и ще насърчава засилването на това сътрудничество. ЕІТ укрепва координацията между ОЗИ в области от общ интерес, по-конкретно като насърчава обмена на опит и добри практики между ОЗИ и сътрудничеството помежду им (съвместни дейности на различни ОЗИ⁴) както по тематични, така и по хоризонтални въпроси. Потенциалът на съвместните дейности на различни ОЗИ е най-голям, когато няколко ОЗИ работят по общи приоритети на политиката на ЕС, за които не съществуват специални ОЗИ. Обединяването на различни ОЗИ в рамките на специфични съвместни действия от взаимна полза има голям потенциал за полезни взаимодействия, като ЕІТ насърчава тези дейности и участва активно в определянето на съдържанието и структурата на съвместните дейности на различни ОЗИ. ЕІТ наблюдава изпълнението на съвместните дейности на различни ОЗИ, както и постигнатите резултати с цел да направи тези дейности неразделна част от стратегиите на ОЗИ. Освен това ЕІТ улеснява създаването на споделени услуги между различни ОЗИ с цел съвместна работа по оперативни задачи, общи за всички ОЗИ.

⁴ Дейностите, включващи различни ОЗИ, са дейности, които имат за цел засилване на сътрудничеството и полезните взаимодействия между ОЗИ, насърчаване на интердисциплинарния подход и създаване на критична маса между ОЗИ с цел работа по въпроси от общ интерес.

3.2 Увеличаване на регионалното въздействие на ОЗИ

ЕІТ увеличава още повече регионалното си въздействие чрез по-голяма отвореност на ОЗИ към широк кръг от потенциални партньори и заинтересовани страни в целия Съюз и чрез по-ясно структурирана регионална стратегия на ОЗИ, включително посредством връзки към съответните стратегии за интелигентно специализиране. По-специално, ЕІТ гарантира, че ОЗИ прилагат приобщаващ подход. От ОЗИ се изисква да развият и прилагат стратегия, насочена към укрепването на отношенията им с новаторите на национално, регионално и местно равнище. ЕІТ наблюдава активно неговото прилагане. В многогодишната стратегия и бизнес плана на ОЗИ се интегрира ориентиран към местните условия подход към иновациите, който да се опира на ЦСП (и РИС) на ОЗИ и по този начин да се използва ролята им на портал за достъп до дадена общност за знания и иновации и за взаимодействие с партньорите в ЦСП, както и с други местни участници в областта на иновациите. ОЗИ следва да покажат, че са свързани със стратегиите за интелигентно специализиране, когато е релевантно, и с дейностите на съответни тематични платформи и междурегионални инициативи, в това число и управляващите органи на ЕСИ фондове. ЕІТ извършва наблюдение и върху начина на функциониране на ЦСП и на структурите на РИС и как те се интегрират в местните екосистеми за иновации.

ЕИТ гарантира, че дейностите по РИС на ЕИТ ще се използват за привличане и улесняване на интеграцията на потенциални нови партньори, които добавят стойност към ОЗИ, като по този начин се разширява общоевропейското покритие на ЕИТ, и че те са напълно интегрирани в многогодишните стратегии на ОЗИ. Регионалната иновационна схема на ЕИТ, ръководена от ЕИТ и изпълнявана от ОЗИ, функционираше до настоящия момент на доброволна основа. От 2021 г. нататък дейностите по РИС на ЕИТ стават задължителни и неразделна част от многогодишната стратегия на ОЗИ. ЕИТ продължава да дава насоки и да оказва подкрепа на ОЗИ при изготвянето на многогодишните стратегии за РИС на ЕИТ и тяхното изпълнение. Дейностите по РИС на ЕИТ продължават да подкрепят иновационния капацитет на държавите (и регионите в тези държави), които имат скромни и умерени резултати в областта на иновациите, съгласно европейския сравнителен доклад за иновациите⁵, както и най-отдалечените региони, за да се насърчи тяхното интегриране в ОЗИ. Бюджетът на ЕИТ, предвиден за изпълнението на дейностите по РИС на ЕИТ, представлява най-малко 10 % и най-много 15 % от общото финансиране, предоставяно от ЕИТ за съществуващи и нови ОЗИ, с което ще се увеличи броят на партньорите на ОЗИ от целевите региони.

Дейностите, подкрепяни чрез РИС, имат за цел:

- да повишават капацитета за иновации на местната екосистема посредством дейности по изграждане на капацитет и по-тясно взаимодействие между местните участници в процеса на иновации в триъгълника на знанието (напр. клъстери, мрежи, публични органи, висши училища, научноизследователски организации, институции за професионалното образование и обучение (ПОО), МСП) и техните дейности;
- да подкрепят целта за привличане на нови партньори в ОЗИ и да изграждат връзки между местните и паневропейските екосистеми за иновации.

⁵ За периода 2021—2024 г. държавите, които отговарят на условията за дейности, свързани с РИС на ЕИТ, са тези, които са определени като държави със „скромни“ или „умерени“ резултати в областта на иновациите в поне един от трите годишни европейски сравнителни доклада за иновациите (ЕСИ), изготвени през 2018 г., 2019 г. и 2020 г. За периода 2025—2027 г. държавите, които отговарят на условията за дейности, свързани с РИС на ЕИТ, са тези, които са определени като държави със „скромни“ или „умерени“ резултати в областта на иновациите в поне един от трите годишни европейски сравнителни доклада за иновациите (ЕСИ), изготвени през 2021 г., 2022 г. и 2023 г.

3.3 *Поставяне на началото на нови ОЗИ*

С цел да допринесе за справяне с новите и нововъзникващите глобални предизвикателства ЕИТ публикува покани за предложения за създаване на нови ОЗИ в подобрени тематични области от стратегическо значение, като се започне с ОЗИ в областта на културните и творческите индустрии.

Приоритетната област за поставяне на начало на ОЗИ през 2023 г. и списъкът на възможните приоритетни области за втора нова ОЗИ през 2026 г. са изложени в приложение 1А към настоящата СИП.

Въз основа на предложение на управителния съвет на ЕИТ и на неговия анализ се предлага през 2023 г. да бъде поставено началото на ОЗИ в областта на културните и творческите индустрии (КТИ), като за целта през 2022 г. ще бъде публикувана покана за представяне на предложения. Тази приоритетна област се допълва в най-голяма степен с осемте ОЗИ, които ЕИТ вече е създал, както и с потенциалните приоритетни области за другите европейски партньорства, които ще бъдат започнати в рамките на „Хоризонт Европа“. В приложение 1Б към настоящата СИП се съдържа информационен документ, обобщаващ предизвикателствата в сектора на КТИ и очакваното въздействие от бъдещата ОЗИ.

Като се има предвид предложеният бюджет за ЕИТ, през 2026 г. би могло да се постави начало на втора нова ОЗИ, като поканата за представяне на предложения за нея ще се публикува през 2025 г. За тази цел до 2024 г. Комисията изготвя оценка на относимостта на списъка на възможни приоритетни области в приложение 1А и може, когато е подходящо, да представи предложение за изменение на приложение 1А и приложение 1Б, като взема предвид приноса на Управителния съвет на ЕИТ, както и процеса на стратегическото планиране на „Хоризонт Европа“.

В случай че бъде предоставен допълнителен бюджет на ЕИТ, биха могли да се набележат други нови приоритетни области за потенциални нови ОЗИ в съответствие с посочената по-горе процедура.

Критериите за подбор на нови ОЗИ се съгласуват с критериите за подбор на европейски партньорства, определени в приложение III от [Регламента „Хоризонт Европа“], по-специално отвореност, прозрачност, добавена стойност за ЕС, съгласуваност и полезни взаимодействия. Тези критерии се включват в поканата за представяне на предложения на ОЗИ и се оценяват по време на оценката. Новата ОЗИ ще има за цел също така да помага за изпълнението на приоритетите на политиките на ЕС, като например мисии и цели за устойчиво развитие.

3.4. Подпомагане на капацитета за предприемачество и иновации на висшето образование

В сътрудничество с Комисията ЕИТ проектира и дава ход на пилотен проект за подпомагане на развиването на капацитет за иновации във висшето образование, които ще се осъществяват чрез ОЗИ от 2021 г. нататък. Посредством модела за интегриране на триъгълника на знанието ЕИТ спомага за преодоляване на трайното разделение между висшето образование, научноизследователската дейност и иновациите. По-специално ЕИТ е ключов инструмент за развиването на човешкия капитал, благодарение на ясения акцент, който поставя върху образованието, насочено към предприемачеството. Въздействието на ЕИТ обаче трябва да бъде допълнително разширено извън партньорите на ОЗИ. Висшите училища в цяла Европа трябва да бъдат иновативни и предприемчиви в подхода си към образованието, научните изследвания и ангажимента към бизнеса, както и към местните екосистеми за иновации в широк смисъл, включително гражданското общество. Това може да се постигне чрез ясна стратегия, методическа рамка и заделяне на ресурси.

Дейностите се осъществяват по открит и прозрачен начин, който ще има за цел увеличаване на капацитета за иновации във висшето образование, насочени по-специално към ВУ, които не са партньори на ОЗИ, във веригите за създаване на стойност в областта на иновациите и в екосистемите в рамките на Съюза. Дейностите са насочени основно към развиването на капацитета на висшите училища, включително, наред с другото: обмен и прилагане на добри практики в интегрирането на триъгълника на знанието (включително организационно обучение, професионални напътствия и наставничество); разработване на планове за действие за това как да се отговори на установените потребности в области като управлението на иновациите, създаването и развитието на стартиращи предприятия, трансфера на технологии, включително управлението на правата върху интелектуална собственост, хората и организационното управление и ангажираността с (местните) заинтересовани страни и гражданското общество; и прилагане на планове за действие с цел развитие на капацитета за иновации и тяхното проследяване. Тези дейности включват и други участници в триъгълника на знанието (например организации в областта на ПОО, организации за научни изследвания и технологии, МСП и стартиращи предприятия) и допълват интервенциите на ЕИТ в областта на образованието като основна част от дейностите на ОЗИ по интегриране на триъгълника на знанието. ЕИТ насърчава по-тясното сътрудничество между ОЗИ в рамките на тази инициатива. Критериите за допустимост, които трябва да бъдат включени в поканите за представяне на предложения, гарантират, че по-голямата част от финансирането за даден проект ще бъде предназначено за ВУ, които са извън ОЗИ. Целта е въздействието на ЕИТ да надхвърли ОЗИ и да допринесе за основната мисия на ЕИТ — да насърчава устойчивия икономически растеж и конкурентоспособността чрез увеличаване на капацитета за иновации на държавите членки. Това съответства на целите на програма „Хоризонт Европа“ за насърчаване на предприемаческите и иновационните умения в перспективата на учене през целия живот, включително увеличаване на капацитета на ВУ в цяла Европа.

Подкрепата, оказвана от ЕИТ, ще се опира и на инициативи на политиката, например рамките HEInnovate (иновации във висшето образование)⁶ и RIIA⁷, които са доказали значимостта си в редица ВУ и държави членки в целия ЕС. ЕИТ разработва спомагателните дейности в тясно сътрудничество с Комисията и гарантира пълна съгласуваност и допълване със съответните дейности по програма „Хоризонт Европа“, „Еразъм“ и други програми. Конкретните подробности във връзка с процеса на изпълнение и постигане на поставените цели се доразвиват и уточняват през първите три години, като по време на тази пилотна фаза ще бъдат предмет на наблюдение и оценка. Оценката на пилотната фаза ще се извърши от външни експерти, а резултатите ще бъдат съобщени на групата на представителите на държавите членки. Въз основа на резултатите от тази оценка управителният съвет решава дали действието следва да продължи и да бъде активизирано или прекратено.

Управителният съвет на ЕИТ ръководи и осъществява надзор върху изпълнението и наблюдението на дейностите на ОЗИ. Особено внимание се отделя на осигуряването на: отворен и приобщаващ подход за привличане на ВУ извън партньорите на ОЗИ с цел широк географски обхват; интердисциплинарен и междусекторен подход; и връзка със съответните стратегии за интелигентна специализация и РИС на ЕИТ.

⁶ HEInnovate е политическа рамка, разработена от Европейската комисия и ОИСР. HEInnovate предлага на висшите училища методика, позволяваща им да определят областите, в които капацитетът за иновации може да бъде доразвит, и да формулират подходящи стратегии и действия, за да постигнат желаното въздействие. HEInnovate почива на солидни методически данни с осем области за изграждане на капацитет: ръководство и управление; цифрова трансформация; организационен капацитет; преподаване и обучение по предприемачество; подготовка и подпомагане на предприемачи; обмен на знания; интернационализация; и измерване на въздействието. ОИСР е публикувала редица доклади по държави, опиращи се на HEInnovate, вж. поредицата проучвания на ОИСР, посветени на уменията, на адрес: <https://www.oecd-ilibrary.org/education/>

⁷ Рамката за оценяване на въздействието върху иновациите на регионално равнище (Regional Innovation Impact Assessment framework — RIIA) беше разработена от Европейската комисия като първа стъпка за даване на насоки във връзка с оценяването на въздействието на университетите върху иновациите чрез разработването на практически казуси, почиващи на метрически данни. Оценката на въздействието върху иновациите, напр. чрез RIIA, би могла евентуално да бъде обвързана с инструменти за финансиране на регионално, национално или европейско равнище, които се базират на постигнатите резултати в областта на иновациите.

ЕИТ ще укрепи статута и ще разшири приложното поле на обозначението на ЕИТ отвъд ОЗИ, за да се включат и ВУ, участващи в действието. Със съдействието на участници в триъгълника на знанието ЕИТ се стреми да обвърже подкрепата си за развиването на капацитет за иновации във висшето образование с обозначението на ЕИТ, което понастоящем се присъжда на образователните програми на ОЗИ. По-специално участващите висши училища ще могат да се включат в използването на обозначението на ЕИТ.

Наред с това ЕИТ разширява приложението на обозначението на ЕИТ, така че то да се прилага и за дейности за учене през целия живот, включващи и достигащи до по-широка целева група от студенти, по-възрастни учащи лица и институции (включително институции за ПОО), които са извън ОЗИ. Прилагането на обозначението извън общността на ЕИТ **се очаква да има по-силно структурно въздействие на всички равнища** (индивид, програма и институция). Освен това ЕИТ наблюдава предоставянето на обозначението на ЕИТ на програми за образование и обучение на ОЗИ и търси по-ефективен механизъм за гарантиране на качеството, включително чрез външно признаване и акредитация на обозначението на ЕИТ

За да се гарантира успехът на това действие, ЕИТ предоставя на участващите ВУ специфични насоки, експертен опит и наставничество. За това действие ЕИТ се насочва към ВУ от цяла Европа, но обръща специално внимание на ВУ от държави (и региони в тези държави), които имат скромни и умерени резултати в областта на иновациите, желаят да развият капацитета си за иновации, да постигнат по-сериозни резултати в сферата на иновациите и да подобрят стратегиите си за интелигентно специализиране.

3.5. Междутематични дейности на ЕИТ

3.5.1 Комуникация

ЕИТ се стреми да подобри комуникацията и видимостта си за основните заинтересовани страни в държавите членки и осигурява видимост на подкрепата на ЕС в съответствие с с **подхода за комуникация, предвиден в „Хоризонт Европа“**. С все по-големия си брой ОЗИ и ново действие в подкрепа на развитието на предприемачеството на ВУ, ЕИТ засилва усилията си да получи по-широко признание като марка за качество за иновациите. По-добрата комуникация е от решаващо значение, особено по отношение на гражданите, тъй като иновациите, произтичащи от работата на ЕИТ, спомагат да се докаже конкретното въздействие на инвестициите на ЕС чрез Рамковата програма на Съюза за научни изследвания и иновации.

ЕИТ се стреми да засилва използването на съществуващите информационни мрежи на ЕС и осигурява координация на дейностите им, за да предоставя по-добри съвети и насоки на потенциалните партньори на ОЗИ към ЕИТ. За да се осигури по-широко разпространение и по-добро разбиране на възможностите, предлагани от ЕИТ, институтът засилва предоставянето на насоки и помощ по аспекти, свързани с участието в ОЗИ към ЕИТ в цяла Европа чрез надграждане върху съществуващите информационни мрежи и структури в цяла Европа, по-специално националните звена за контакт по „Хоризонт Европа“. За конкретното създаване на национални точки за контакт на ЕИТ в рамките на структурата на „Хоризонт Европа“ се взема решение на подходящо равнище съвместно с Комисията. С цел да се гарантира, че голям брой заинтересовани страни от триъгълника на знанието на европейско, национално, регионално и местно равнище са осведомени за всички покани за предложения и финансирани проекти на ЕИТ (и ОЗИ), поканите и проектите се публикуват и на европейския портал, посветен на възможностите за финансиране и за участие в търгове (Funding and Tender Opportunities), под рубриката „Хоризонт Европа“.

ЕИТ организира редовни срещи на групата на представителите на държавите членки и на съответните служби на Комисията поне два пъти годишно, за да осигури подходяща комуникация и поток на информация към държавите членки и на равнище ЕС.

Държавите членки се информират надлежно за резултатите, постиженията и дейностите на ЕИТ и ОЗИ. Освен това групата на представителите на държавите членки предоставя съвети по стратегически важни въпроси за ЕИТ. Групата на представителите на държавите членки, заедно с ЕИТ, също така осигурява подходяща подкрепа за поддържане на връзки и насърчаване на полезните взаимодействия относно подкрепяните от ЕИТ дейности с национални или регионални програми и инициативи и споделя информация относно потенциалното национално и/или регионално съфинансиране на тези дейности.

ЕИТ повишава допълнително видимостта на действията си за гражданите и своята общност от заинтересовани страни посредством Форума на заинтересованите страни, наградите на ЕИТ и Общността на бившите възпитаници на ЕИТ. Целта е да се насърчават отношенията с европейските участници в триъгълника на знанието и да се отдаде признание на най-обещаващите предприемачи и новатори в Европа.

ЕІТ продължава да направлява и да предоставя стратегически насоки на Общността на бившите възпитаници на ЕІТ — EIT Alumni Community⁸ (в сътрудничество с управителния съвет на бившите възпитаници на ЕІТ), за да оптимизира нейното въздействие върху предприемачите и обществото и да благоприятства трайното участие на нейните членове в дейностите, подкрепяни от ЕІТ. През периода 2021—2027 г. тази общност ще продължи да се разраства, като към нея ще се добавят и бившите възпитаници, участващи в дейностите в подкрепа на капацитета за иновации на висшите училища.

3.5.2 Набелязване и обмен на добри практики със заинтересованите страни

ЕІТ набелязва, систематизира и ефективно споделя поуките и добрите практики, произтичащи от дейностите, финансирани от ЕІТ, и работи с органите на държавите — членки на ЕС, както на национално, така и на регионално равнище, и с Комисията, като установява структуриран диалог и координира усилията с цел идентифициране, споделяне и разпространение на добрите практики и поуките. ОЗИ и проектите в подкрепа на иновационния и предприемаческия капацитет на ВУ се очаква да бъдат ценен източник на данни и на експериментални познания за създателите на политики в областта на научните изследвания, иновациите и образованието, както и в различни тематични области.

До момента добрите практики и поуките, извлечени от работата на ОЗИ, не са систематизирани в достатъчна степен и не са разпространявани ефективно. ЕІТ развива в още по-голяма степен ролята си на институт в сферата на иновациите, способен да открива, анализира, систематизира, споделя и осигурява използването на иновационните практики, поуки и резултати от дейностите, финансирани от ЕІТ (образование и обучение, подкрепа за иновациите, подкрепа за предприемачеството) в по-широк мащаб. Тази дейност се опира на връзките и полезните взаимодействия с другите инициативи, включени в [стълб „Иновативна Европа“] на [предложението за „Хоризонт Европа“].

⁸ Общността на бившите възпитаници на ЕІТ обединява предприемачи и лица, носители на промяната, които са участвали в образователна програма или програма в сферата на предприемачеството, осигурена от ОЗИ. Общността представлява мрежа от над 5000 членове.

3.5.3 Международно сътрудничество

ЕИТ определя общата насоченост на международното сътрудничество на ЕИТ и ОЗИ под надзора на управителния съвет на ЕИТ, като се съблюдава подходът на „Хоризонт Европа“ спрямо международното сътрудничество и други имащи отношение политики на ЕС и в консултация със съответните служби на Комисията. В рамките на приложното поле на Регламента за ЕИТ Институтът се стреми да разширява въздействието на своите дейности чрез международно сътрудничество и координира международните дейности на ОЗИ, финансирани от ЕИТ. Ориентацията му е да осигури тясно обвързване със съответните цели на политиката на Европейския съюз, както и с неговите приоритети в областта на научните изследвания и иновациите, като същевременно се осигурява европейска добавена стойност. При осъществяването на международно сътрудничество ЕИТ, след консултиране с Комисията, насочва действията си към ефективното справяне с глобалните предизвикателства посредством принос за съответните международни инициативи и за целите за устойчиво развитие, а така също чрез осигуряване на достъп до талантите и засилено предлагане и търсене на иновативни решения.

3.6. Реализация: режим на работа

В този раздел са включени редица мерки, с които се цели да се адаптира и подобри настоящото функциониране на ЕИТ и ОЗИ. Изпълнението на тези мерки на равнището на ЕИТ се наблюдава от ефективен и стратегически управителен съвет на ЕИТ, разполагащ със съответните правомощия, който осигурява необходимите стимули и контрол, включително чрез основаващ се на резултатите процес на разпределяне на средствата, за да се гарантира изпълнението на мерките от ОЗИ.

3.6.1. Оперативен модел на ОЗИ

ЕІТ гарантира, че действията за изпълнение на ОЗИ са в пълно съответствие със съответните изисквания, произтичащи от Регламента за „Хоризонт Европа“, включително като осигурява адаптацията на съществуващите осем ОЗИ, така че да бъдат спазени новите критерии за изпълнение на програма „Хоризонт Европа“ за европейските партньорства. Следователно ЕІТ дава засилени оперативни насоки на ОЗИ и осъществява непрекъснато наблюдение върху резултатите на ОЗИ във връзка със спазването на принципите на добро управление, наблюдение и оценка, установени в Регламента за ЕІТ, както и принципите и критериите, определени за европейските партньорства в Регламента за „Хоризонт Европа“, и привеждането в съответствие с приоритетите и показателите на „Хоризонт Европа“ с цел оптимизиране на тяхната ефективност и въздействие. Предприемат се подходящи корективни мерки, в случай че ОЗИ се представят незадоволително, дават неадекватни резултати или нямат европейска добавена стойност.

ЕІТ гарантира, че се подобрява непрекъснатата отвореност на ОЗИ, по-специално като гарантира, че ОЗИ прилагат съгласувани, ясни и прозрачни критерии за присъединяване за нови членове, които добавят стойност към партньорствата, както и чрез други разпоредби, например прозрачни процедури за изготвяне на техните бизнес планове и чрез системен мониторинг на дейностите на ОЗИ. Освен това ОЗИ осъществяват дейностите си при пълна прозрачност и продължават да бъдат отворени и динамични партньорства в рамките на Съюза, към които новите партньори, включително все по-голям брой МСП, които носят добавена стойност за партньорството, могат да се присъединяват на базата на високи постижения и значимост на иновациите. С цел да се ограничи концентрацията на финансиране и да се гарантира, че дейностите на ОЗИ се възползват от широка мрежа от партньори, процедурата по изготвяне на бизнес плана (включително определянето на приоритетите, подбора на дейностите и разпределението на средствата) и на съответните решения за финансиране се прави по-прозрачна и приобщаваща. Многогодишните стратегии на ОЗИ обхващат разширяването на партньорството, включително създаването на нови центрове за съвместно ползване, за което управителният съвет на ЕІТ отпуска подходящ бюджет. При вземането на решение относно финансирането управителният съвет взема предвид напредъка към постигането на целите, посочени в многогодишните стратегии, наред с другото и броя на центровете за съвместно ползване. ОЗИ засилват отворения характер на поканите за представяне на предложения, особено за проекти, които са отворени за трети страни. Всички тези мерки ще увеличат броя на участващите субекти, свързани с дейностите на ОЗИ. И накрая, в редовните си доклади ОЗИ докладват за участието на нови партньори като един от елементите на основаното на резултатите финансиране.

Като се има предвид, че ОЗИ работят по цялата верига за създаване на стойност в областта на иновациите, ЕІТ гарантира подходящ баланс на образователните, предприемаческите и иновационните дейности в бизнес плановете на ОЗИ, както и че дейностите на ОЗИ се осъществяват чрез стройна и икономически ефективна структура, която свежда до минимум административните и управленските разходи. ЕІТ гарантира, че ОЗИ постигат очакваното въздействие посредством широк спектър от дейности, определени в бизнес плановете на ОЗИ и спомагащи ефективно за изпълнението на набелязаните цели, включително потенциалното въздействие върху екосистемите за иновации на местно, регионално и национално и равнище и на равнище ЕС. Изпълнението на поетите ангажменти от всеки от партньорите на ОЗИ по време на договорния срок на инициативата се гарантира чрез редовно съпоставяне на действителния принос на партньорите спрямо поетите ангажменти. ЕІТ гарантира, че ОЗИ са въвели система за управление на риска за случаите, когато някои партньори не са в състояние да изпълнят първоначалните си ангажменти.

3.6.2. *Модел за финансиране на ОЗИ*

Благодарение на олекотен и опростен модел на финансиране се очаква ЕІТ да засилва въздействието и приноса на ОЗИ за постигането на целите на ЕІТ и на програма „Хоризонт Европа“ и да стимулира ангажираността на партньорите на ОЗИ. За да увеличи добавената стойност на оказваната от него подкрепа, ЕІТ адаптира модела си на финансиране. Има четири основни области, в които ЕІТ въвежда подобрения.

На първо място, ЕИТ постепенно намалява процента на финансиране за дейности на ОЗИ с добавена стойност с цел повишаване на равнищата на частните и публичните инвестиции. Очаква се адаптирането на модела на финансиране да улесни прехода на ОЗИ към състояние на финансова устойчивост. Това би трябвало да ги стимулира да намаляват постепенно, по време на срока на действие на рамковите споразумения за партньорство, дела на финансирането от ЕИТ в своя бизнес план, като същевременно увеличават нивото на съвместните инвестиции от източници извън ЕИТ. През всички фази от жизнения цикъл на ОЗИ (стартиране, набиране на сили, зрелост, излизане от схемата за безвъзмездни средства от ЕИТ) се прилагат намаляващи коефициенти на финансиране от ЕИТ за дейности на ОЗИ с добавена стойност, както е посочено по-долу.

	Стартиране	Набиране на сили	Зрелост	Излизане от схемата за безвъзмездни средства от ЕИТ
Години	1 – 4	5 – 7	8 – 11	12 – 15
Процент на финансиране от ЕИТ	До 100%	До 80%	До 70%	До 50% през година 12, намаляващи с 10% годишно

Фигура 4: Проценти на съфинансиране от ЕИТ за периода 2021—2027 г.

На второ място, ЕИТ гарантира, че процесът на отпускане на безвъзмездни средства следва основаващ се на резултатите модел на финансиране. Увеличава се използването на многогодишни безвъзмездни средства. Финансирането от ЕИТ е пряко обвързано с напредъка в областите, определени в член 10 и член 11, параграф 2 от Регламента за ЕИТ, и с целите на ОЗИ, както са установени в техните бизнес планове, и може да бъде намалено, изменено или прекратено при липса на резултати. Управителният съвет на ЕИТ дава, наред с другото, по-големи стимули на ОЗИ да търси нови партньори, както и предприема корективни мерки, въз основа по-специално на техните индивидуални постижения, за да се гарантира най-високо равнище на въздействие.

Трето, ЕИТ прилага строги правила за укрепване на механизма за оценка преди изтичането на първоначалния период от 7 години от започването на дейността на ОЗИ в съответствие с членове 10 и 11 от Регламента за ЕИТ. Тази оценка трябва да бъде извършена с помощта на външни експерти и да бъде съобразена с най-добрите международни практики и с критериите на „Хоризонт Европа“ за наблюдение и оценка на европейските партньорства. Тя се прави преди изтичането на първоначалния седемгодишен период. Въз основа на оценката управителният съвет взема решение дали да продължи предоставянето на финансовия принос за ОЗИ, да направи промени в него или да го преустанови (и съответно да не удължи срока на действие на рамковото споразумение за партньорство с тази ОЗИ) и да преразпредели ресурсите за дейности, чрез които се постигат по-добри резултати. Преди да вземе това решение, управителният съвет иска становището на групата на представителите на държавите членки.

И накрая, ЕИТ продължава да полага усилия за опростяване, за да се облекчи ненужната административна тежест⁹ за ОЗИ, с което им позволява да изпълнят годишния си бизнес план и многогодишната си стратегия по гъвкав и ефикасен начин. За тази цел може да се предвиди използването на еднократни суми или единични разходи за съответните дейности на ОЗИ. Освен това, за да се осигури по-добро планиране на ресурсите, по-специално за иновационните дейности, и да се улеснят поемането на по-сериозни ангажименти и дългосрочните инвестиции от партньорите, участващи в дейности на ОЗИ, ЕИТ подписва с ОЗИ, когато е целесъобразно, многогодишни споразумения за отпускане на безвъзмездни средства, включително разпоредби за основаващо се на резултатите финансиране, в рамките на съответните рамкови споразумения за партньорство. Тези многогодишни споразумения за отпускане на безвъзмездни средства следва да имат срок на действие, който не надвишава 3 години.

⁹ По-специално годишното докладване относно допълнителните дейности на ОЗИ ще бъде преустановено, както се препоръчва от Сметната палата в нейния Специален доклад от 2016 г. (Препоръка 1, стр. 51).

3.6.3 *Отношения на ЕИТ с ОЗИ след прекратяване на рамковото споразумение за партньорство*

ЕИТ разработва общите принципи за отношенията с ОЗИ след прекратяването на рамковото споразумение за партньорство, при спазване на рамката на „Хоризонт Европа“ за европейските партньорства. След задълбочено независимо проучване, извършено в тясно сътрудничество с Комисията, до края на 2023 г. ЕИТ определя цялостната рамка за отношенията си с онези ОЗИ, за които рамковото споразумение за партньорство се прекратява през програмния период 2021—2027 г. Въз основа на цялостната рамка и при положителен резултат от окончателния преглед ЕИТ ще може да сключи „Меморандум за сътрудничество“ с дадена ОЗИ, като това има за цел да се поддържа активното сътрудничество с нея след прекратяването на рамковото споразумение за партньорство. Този меморандум включва, наред с другото:

- правата и задълженията, свързани с продължаването на дейностите в рамките на триъгълника на знанието, както и с поддържането на екосистемата и мрежата на ОЗИ, използването на марката ЕИТ, участието в наградите на ЕИТ и в други инициативи, организирани от ЕИТ; използването на обозначението на ЕИТ за програмите за образование и обучение; и отношенията с Общността на бившите възпитаници на ЕИТ;
- когато е уместно, условията за участие в публикувани от ЕИТ конкурентни покани за представяне на предложения за някои конкретни дейности, например съвместни дейности на различни ОЗИ. Управителният съвет взема под внимание задълбоченото независимо проучване при определянето на видовете дейности, които ще бъдат подпомагани чрез конкурентни покани за представяне на предложения.

3. 7. *Полезни взаимодействия и допълване с други програми*

Въз основа на широкия си обхват на действие и своята отличителна роля ЕИТ е в състояние да създаде полезни взаимодействия и да осигури взаимно допълване, като се избягва дублирането, с други програми или инструменти на ЕС, включително чрез засилване на своята подкрепа за ОЗИ при техните дейности по планиране и изпълнение. Списъкът по-долу предлага конкретни примери за случаите, в които се очаква ЕИТ да допринесе за полезни взаимодействия в средносрочен и дългосрочен план отвъд рамките на „Хоризонт Европа“.

„Еразъм“

- Програмата „Еразъм“ и ЕИТ създават полезни взаимодействия между съответните си общности. Сътрудничеството трябва да бъде насочено към предоставянето на учащите по „Еразъм“, записани в партниращи си с ОЗИ висши училища, на достъп до летни училища или други съответни дейности на ОЗИ за обучение (например в областта на предприемачеството и управлението на иновациите) и възможност за установяване на контакти с мрежата на бившите възпитаници на ОЗИ.
- Дейностите за сътрудничество могат да включват също така обучение от ЕИТ/ОЗИ на академичен персонал (от всички висши училища, включително извън ОЗИ) за учебните програми, включващи изучаване на предмети, свързани с предприемачеството и иновациите, както и изпитване, възприемане и прилагане в по-голям мащаб на иновативни практики, разработени в рамките на мрежите по програма „Еразъм“ (като например алиансите на познанията между висшите училища и предприятията) от ОЗИ и обратно.
- При възможност се установяват полезни взаимодействия с инициативата за европейските университети, които биха могли да спомогнат за интегриране на образователните дейности на ЕИТ, така че да се постигне системно въздействие.

Програма „Цифрова Европа“

- ОЗИ ще си сътрудничат с европейските цифрови иновационни центрове с цел подпомагане на цифровата трансформация на промишлеността и организациите от публичния сектор.
- Ще бъде проучена възможността за използване от ОЗИ на инфраструктури и капацитет, разработени в рамките на програма „Цифрова Европа“ (напр. източници на данни и библиотеки на алгоритми за изкуствен интелект; специализирани експертни центрове по високопроизводителни изчислителни технологии в държавите членки), за целите на образованието и обучението, както и за изпитвания и демонстрационни цели в проекти за иновации.

Фондове в областта на политиката на сближаване (по-специално Европейския фонд за регионално развитие и Европейския социален фонд)

- Чрез своите центрове за съвместно ползване и структури на РИС, ОЗИ на ЕИТ следва да насърчават регионалното и междурегионалното сътрудничество между участниците в триъгълника на знанието (образование, научни изследвания, бизнес) и ръководните органи, прилагайки полезни взаимодействия с междурегионалното сътрудничество и инвестициите по целите вериги за създаване на стойност в свързаните приоритетни области, отнасящи се до интелигентното специализиране, както и с работата на тематичните платформи за интелигентно специализиране. ЕИТ проучва и възможностите да допринесе за инициативите за развиване на уменията, осъществявани по линия на фондовете в областта на политиката на сближаване, чрез обмен на най-добри практики.
- ЕИТ насърчава, когато е уместно, сътрудничеството с платформите за интелигентно специализиране и със съответните ОЗИ, с цел улесняване на полезните взаимодействия между ресурсите на ЕИТ, фондовете в областта на политиката на сближаване и другите европейски, национални и/или регионални програми.

Програма InvestEU

- ОЗИ към ЕИТ търсят съдействието на консултантския център на InvestEU за предоставянето на техническа подкрепа и помощ за поддържани от ОЗИ предприятия при изготвянето, разработването и изпълнението на проекти.
- ОЗИ към ЕИТ се стремят да допринасят за захранването на портала InvestEU с цел да доближат инвеститорите и финансовите посредници до поддържаните от ОЗИ предприятия, в тясно сътрудничество със службите на Комисията и във взаимодействие с ЕСИ.

„Творческа Европа“

- Новата програма „Творческа Европа“ ще бъде, наред с другото, от значение за дейностите на евентуална бъдеща ОЗИ с насоченост към секторите на културата и творчеството. Ще бъдат развити силни полезни взаимодействия и взаимно допълване с програмата в области, като например творческите умения, работните места и бизнес моделите.

Програма „Единен пазар“ (COSME)

- ОЗИ се стремят към сътрудничество с мрежата Enterprise Europe и нейните секторни групи, за да улеснят сътрудничеството по модела „дружество–дружество“, трансфера на технологии и партньорствата за иновации за предприемачите, желаещи да развият дейността си в целия ЕС и извън него. Организациите в мрежата Enterprise Europe ще популяризират дейностите на ОЗИ към ЕИТ сред МСП, които са техни клиенти. ЕИТ проучва възможностите за сътрудничество по програмите за мобилност за нови предприемачи с цел подобряване на техните предприемачески умения.

4. РЕСУРСИ

4.1. Бюджетни нужди

Бюджетните нужди на ЕИТ за периода 2021—2027 г. възлизат на [3000] млн. евро и са свързани с два основни компонента: 1) разходите за съществуващите осем ОЗИ (като е взето под внимание, че за три от тях сроковете на рамковите споразумения за партньорство ще изтекат до 2024 г.) и стартирането на две нови ОЗИ (през 2023 и 2026 г.); и 2) административни разходи.

Около [2920] млн. евро (97% от общия бюджет на ЕИТ) са предвидени за финансиране на съществуващите и новите ОЗИ, от които:

- поне 10 % и максимум 15 % се заделят за Регионалната иновационна схема;
- максимум 7 % са предназначени за съвместни дейности на ОЗИ, включително конкурентни покани за представяне на предложения, предназначени за ОЗИ, за които рамковото споразумение за партньорство се прекратява;
- максимум 3 % се заделят за нов пилотен проект за подпомагане развитието на предприемаческия и иновационния капацитет на ВУ.

Чрез въвеждането на постепенно намаляващ процент на финансиране от ЕИТ се очаква ОЗИ да мобилизират допълнително [1500] млн. евро от други публични и частни източници. Бюджетът за стартирането на две нови ОЗИ (съответно през 2023 и 2026 г.) ще бъде около [300] млн. евро. Ако към бюджета на ЕИТ стане наличен и допълнителен бюджет, ЕИТ би могъл да постави началото и на допълнителни ОЗИ.

ЕИТ продължава да бъде стройна и динамична организация. Административните разходи, покриващи необходимите разходи за персонал, административните, инфраструктурните и оперативните разходи, ще се увеличат, но средно няма да надхвърлят 3 % от бюджета на ЕИТ. Част от административните разходи се покриват от Унгария чрез предоставяне на безплатно офис пространство до края на 2029 г. Въз основа на това административните разходи ще възлизат приблизително на 80 млн. евро за периода 2021—2027 г.

4.2. *Въздействие (наблюдение и оценка)*

Очаква се измерването на оказваното от ЕИТ въздействие да се подобрява непрекъснато през следващия програмен период като се вземат под внимание извлечените поуки и натрупания до момента опит. ЕИТ прилага рамка за оценяване, докладване и наблюдение в съответствие с членове 10, 11 и 19 от Регламента за ЕИТ, с която се гарантира съгласуваност с цялостния подход, възприет по отношение на „Хоризонт Европа“, като същевременно следи за осигуряването на гъвкавост. По-специално се подобряват веригите за обратна информация между Комисията, ЕИТ и ОЗИ, така че целите да се преследват по последователен, съгласуван и ефективен начин.

4.2.1. Докладване и наблюдение

ЕИТ усъвършенства настоящите си системи за наблюдение и въвежда рамка за докладване и наблюдение, включваща ключови показатели за изпълнение, в съответствие с ключовите пътища на въздействие на [програма „Хоризонт Европа“].

Докладването и наблюдението на оперативната дейност на ОЗИ и постиганите от тях резултати са основна задача за ЕИТ и се извършват в сътрудничество с общите корпоративни служби, работещи по програма „Хоризонт Европа“. Системата за докладване и наблюдение, приложима за ОЗИ, се интегрира в общата система за наблюдение на „Хоризонт Европа“, по-специално чрез въвеждането на общи модели за данните, включително събирането на данни, съхранявани в обща база данни. Комисията взема участие в съвместното проектиране на всички релевантни показатели и инструменти за въздействие и наблюдение, разработвани или прилагани от ЕИТ, за да се гарантира съвместимост и съгласуваност с цялостната система за наблюдение на „Хоризонт Европа“, включително ключовите пътища на въздействие, рамката на критериите за европейските партньорства и процеса на стратегическото планиране. Непрекъснатото наблюдение, както и процедурите за междинен преглед и оценка, включително за установяването на солиден набор от количествени и качествени показатели и свързаните с тях базови и целеви показатели, се установяват с решение на управителния съвет. Освен това ЕИТ взема под внимание прилагането на методиката на радарите за иновации в „Хоризонт Европа“ и проучва как ОЗИ биха могли да използват радарите за иновации за подобряване на дейностите си по наблюдение.

Резултатите от това наблюдение се включват в процесите на планиране на дейността на ОЗИ и обуславят разпределението на основаващото се на резултати финансиране от ЕИТ на дейностите на ОЗИ и относно изготвянето на рамковите споразумения за партньорство и на споразуменията за отпускане на безвъзмездни средства с ОЗИ като бенефициери. Освен това се очаква резултатите от наблюдението на ОЗИ да бъдат включени в стратегическия процес на координиране на европейските партньорства.

Очаква се дейностите по линия на ЕИТ, включително тези, управлявани чрез ОЗИ, да имат:

- (1) *технологично/икономическо/иновационно въздействие* — посредством оказване на влияние върху създаването и растежа на дружествата и върху създаването на нови иновативни решения за справяне с глобалните предизвикателства, както и посредством създаване на преки и непреки работни места и мобилизиране на други публични и частни инвестиции;

- (2) *научно и образователно въздействие* — посредством укрепване на човешкия капитал в областта на научните изследвания и иновациите, насърчаване на иновативните и предприемачески умения както на индивидуално, така и на организационно равнище, и насърчаване на създаването и откритото разпространение на знания и иновации в обществото;
- (3) *обществено въздействие* — посредством работа по приоритетите на политиката на ЕС в областта на изменението на климата, енергетиката, суровините, здравеопазването или храните чрез възприемане на иновативни решения, ангажираност спрямо гражданите и крайните потребители и чрез по-голямо възприемане от обществото на новаторски решения в тези области.

ЕИТ осигурява разработването на специфичните показатели за въздействието върху обществото в областите на дейност на ОЗИ и редовното му наблюдение в съответствие с рамката на „Хоризонт Европа“ за оказване на въздействие върху обществото. ЕИТ разработва съвместно с Комисията допълнителни показатели, включително показатели за въздействието върху обществото в областите на дейност на ОЗИ, като те се съобразяват с разработването на рамката от показатели на програма „Хоризонт Европа“ и отразяват цялостния подход, приложим за европейските партньорства, за принос към научното, икономическото и общественото въздействие. Като цяло привеждането на показателите за въздействието в съответствие с „Хоризонт Европа“ има за цел да се следи постигания с течение на времето напредък по набелязаните цели. Очаква се това да позволи създаването на база от сравнителни данни за резултатите и въздействието, постигнати от ОЗИ, спрямо останалата част от програмата. Освен това ЕИТ гарантира, че системата за наблюдение отчита напредъка по специфични за конкретния модел на ОЗИ дейности, като например интегрирането на триъгълника на знанието и предприемаческите умения. Така например показателите за дейностите на ЕИТ, свързани с образованието (включително тези, спомагащи за повишаване на капацитета на висшите училища), проследяват придобиването на умения в областта на човешкия капитал (в краткосрочен план), професионалното развитие (в средносрочен план) и условията на труд (в дългосрочен план), ангажираността на ВУ и повишаването на капацитета (в краткосрочен план) или ролята и постиженията на ВУ в местните екосистеми за иновации (в средносрочен и дългосрочен план).

Непрекъснатото наблюдение на ОЗИ обхваща, наред с другото, следните аспекти:

- Напредък към финансова устойчивост
- Напредък към общоевропейски обхват и откритост
- Ефективност на ускоряването на бизнеса (наред с другото, създаване и подпомагане на предприятия с висок растеж)
- Разходи за администрация и управление на ОЗИ.

В таблицата по-долу е представен неизчерпателен списък на ключови показатели за изпълнение и техните целеви нива, за които се очаква, че ще бъдат наблюдавани от ЕИТ през периода 2021—2027 г. Тези показатели дават основните насоки от гледна точка на приноса и резултатите във връзка с наблюдението върху изпълнението на ключовите цели на ЕИТ за периода 2021—2027 г., като например насърчаване на иновациите и предприемачеството чрез по-добро образование, увеличаване на местното и регионалното въздействие и отвореност за потенциални партньори и заинтересовани страни, осигуряване на баланс между приходите и разходите, създаване на нови центрове за съвместно ползване и въвеждане на пазара на нови иновативни решения за глобалните предизвикателства.

Ключови показатели за изпълнение	Целева стойност за 2023 г. (базов вариант 2020 г.)	Целева стойност за 2027 г. (базов вариант 2020 г.)
Брой структури/организации, участващи в дейности на ЕИТ и ОЗИ	Увеличение с 20 %	Увеличение с 50 %
Брой иновации (продукти и услуги), пуснати на пазара	1500	4000
Висши училища, участващи в дейности на ЕИТ и ОЗИ	285	680
Брой учащи, участващи в дейности на ЕИТ и ОЗИ в областта на образованието	8500	25 500
Брой подпомогнати стартиращи предприятия	300	700
Съфинансиране на ОЗИ	700 млн. евро	1500 млн. евро
Брой структури/организации, участващи в дейности на ЕИТ и ОЗИ, от региони извън тези на ЦСП на ОЗИ	Увеличение с 50 %	Увеличение със 100 %

ЕИТ гарантира, че данните за проекта, които събира чрез своята система за вътрешно наблюдение, включително резултатите от ОЗИ, са напълно интегрирани в общата система за управление на данни на програма „Хоризонт Европа“. ЕИТ следи за това подробна информация, изготвена в резултат на процеса му по наблюдение и оценка, да бъде предоставяна своевременно и да бъде достъпна в обща електронна база данни, посветена на изпълнението на програма „Хоризонт Европа“. Освен това ЕИТ осигурява специално отчитане на количественото и качествено въздействие, включително по отношение на финансовите вноски, за които са поети задължения и които са реално предоставени.

4.2.2. Оценка, междинен преглед и цялостна оценка

Периодичните оценки на дейностите на ЕИТ, включително тези, управлявани посредством ОЗИ, се извършват от Комисията при спазване на разпоредбите на Регламента за ЕИТ и Регламента относно „Хоризонт Европа“. В съответствие с член 19, параграф 2 от Регламента за ЕИТ в тези оценки се разглежда по-специално ефективността, ефикасността, значимостта, съгласуваността и европейската добавена стойност на дейностите на ЕИТ, включително чрез неговите ОЗИ. Оценкаването се базира на независими външни оценки и се взема под внимание при изготвянето на общите средносрочни и окончателни оценки на „Хоризонт Европа“.

Всяка ОЗИ е обект на цялостна оценка от страна на ЕИТ с подкрепата на външни експерти преди изтичането на седмата година от рамковото споразумение за партньорство, както и на окончателен преглед преди края му в случай на удължаване. Въз основа на първата оценка управителният съвет взема решение дали да удължи срока на рамковото споразумение за партньорство след първите 7 години, като окончателният преглед се използва като основа за договарянето на евентуален меморандум за сътрудничество. При тези оценки, в съответствие с член 11, параграф 2 от Регламента за ЕИТ, управителният съвет на ЕИТ взема предвид по-специално критериите за наблюдение, определени за европейските партньорства в Регламента за „Хоризонт Европа“, постигането на целите на ОЗИ и координацията ѝ с други свързани инициативи за научни изследвания и иновации, постигнатото равнище на финансова устойчивост, способността на ОЗИ да осигурява отвореност за нови членове, успеха ѝ при привличането на нови членове, в рамките на финансовото участие на Съюза, посочено в член 20 от Регламента за ЕИТ, европейската добавената стойност и значението по отношение на целите на ЕИТ.

Освен това, в съответствие с член 11, параграф 1а от Регламента за ЕИТ под надзора на управителния съвет ЕИТ изготвя междинни прегледи на резултатите и дейностите на ОЗИ, които обхващат първите три години на действие на рамковото споразумение за партньорство (т.е. началната фаза на ОЗИ) и, според случая, трите години след удължаването му (т.е. фазата на зрялост). Тези прегледи се основават на годишното наблюдение, извършвано от ЕИТ; те помагат на управителния съвет на ЕИТ да получи информация на ранен етап относно резултатите на ОЗИ, що се отнася до тяхната стратегия и цели, както и за спазването на указанията на управителния съвет на ЕИТ.

В съответствие с член 11, параграф 3 от Регламента за ЕИТ, в случай че непрекъснатото наблюдение, междинният преглед или цялостните оценки на дадена ОЗИ показват незадоволителен напредък в областите, посочени в член 10, или липса на европейска добавена стойност, управителният съвет предприема подходящи корективни мерки. Корективните мерки могат да възприемат формата на намаляване, изменение или оттегляне на финансовото участие на ЕИТ, както и на задължителни препоръки, свързани с дейностите на ОЗИ, или предложения за адаптиране на моделите ѝ за изпълнение и за функциониране.

Резултатите от тези междинни прегледи и оценки се оповестяват публично, съобщават се на групата на представителите на държавите членки и се докладват на стратегическия процес за координиране на европейските партньорства.

5. ПРИЛОЖЕНИЕ 1А

Приоритетна област за поставяне на началото на нова общност за знания и иновации през 2023 г.:

Културни и творчески индустрии

Списък на възможните приоритетни области за стартиране на нова втора общност за знания и иновации през 2026 г.:

- Води, мореплаване и морски изследвания
- Сигурност и устойчивост
- Приобщаване, интеграция и миграция

6. ПРИЛОЖЕНИЕ 1Б

ИНФОРМАЦИОНЕН ЛИСТ ОТНОСНО ОБЩНОСТТА ЗА ЗНАНИЯ И ИНОВАЦИИ „КУЛТУРНИ И ТВОРЧЕСКИ ИНДУСТРИИ“

В какво се състои предизвикателството

Културните и творческите индустрии (КТИ) могат да намерят хоризонтално решение за цяла поредица нововъзникващи предизвикателства с постоянен характер, решение за които може да се намери чрез научноизследователски и иновационни дейности. Тези предизвикателства могат да бъдат групирани в четири категории: 1) креативност, културно многообразие и ценности на европейците; 2) европейска идентичност и сближаване; 3) заетост, икономическа устойчивост и интелигентен растеж в Европа; и 4) Европа като глобален фактор.

Креативността и културното многообразие на европейците зависят от наличието на устойчиви и солидни сектори на културата и творчеството. Тези сектори обаче, и по-специално аудио-визуалният или музикалният сектор, са изправени пред редица предизвикателства, произтичащи от засилената конкуренция на глобални играчи и преминаването към цифровите технологии.

- Продуцентите, дистрибуторите, разпространителите, кината и всички видове културни организации трябва да въвеждат иновации, за да привличат нови поколения зрители.
- Недостигът на предприемачески и междусекторни умения в областта на КТИ¹⁰ засяга както нововъзникващите, така и много зрелите подсектори, които са подложени на дълбока цифрова трансформация. Тези умения са необходими за иновациите и са от решаващо значение в контекста на промените на пазара на труда, пред които е изправен секторът.

Обществените предизвикателства, свързани с **европейската идентичност и сближаване**, могат като цяло да се опишат като липса на „мостове“, свързващи различните части на обществото, в т.ч. и различни територии. Те включват проблеми, свързани със социалното изключване, необходимостта да се изградят по-тесни връзки между културите и развиването на чувство за обща принадлежност на основата на нашето културно многообразие и общо наследство, които могат да се преодолеят чрез по-приобщаващо и достъпно участие в общността, чрез иновации в областта на дизайна, архитектурата и използването на обществените пространства, както и чрез социални иновации, в чиято основа е културата. По-конкретно:

- Наблюдава се ограничено сътрудничество между научните изследователи и между научните изследователи и промишления отрасъл, както и недостатъчна координация на усилията в областта на научноизследователската и развойната дейност, споделянето на методи, резултати и най-добри практики.
- Нивото на интеграция на творческите клъстери и иновационните центрове е недостатъчно.
- Значителна част от регионалните приоритети в Европа, свързани с интелигентното специализиране, съдържат препратки към културата под различни ъгли (напр. културното наследство, творческите индустрии, изкуствата и др.). Като се има предвид важната роля на културата и творчеството за икономическото и социалното развитие на градовете и регионите, както и способността им да спомогнат в още по-голяма степен за премахване на несъответствията в Европа, общността за знания и иновации, посветена на КТИ, разполага с голям потенциал.

¹⁰ Културните и творческите специалности в европейските университети са фокусирани главно върху „творческата част“ и завършващите висшисти невинаги са готови да навлязат на съвременния пазар на труда, тъй като им липсват междусекторни умения (в областта на предприемачеството, цифровите технологии, финансовото управление). Що се отнася до ВУ, по отношение на образованието в сферата на комуникациите и медиите ЕС изостава от САЩ (докато университетите в ЕС имат по-добри резултати в по-традиционни дисциплини, като „Изкуство и дизайн“ или „Сценични изкуства“).

Предизвикателствата, свързани със **заетостта, икономическата устойчивост и интелигентния растеж в Европа**, включват икономически проблеми, като безработицата (особено младежката безработица) и глобалната конкуренция.

- Има висока пазарна концентрация: около 50 % от общия оборот и добавената стойност се произвеждат в Германия, Обединеното кралство и Франция.
- Европейските промишлени отрасли са изправени пред предизвикателствата, произтичащи от цифровизацията и глобализацията и тяхното мощно въздействие върху начина, по който артистите продуцират и разпространяват творбите си и осъществяват връзката с публиката си.
- Творческите, културните и художествените продукции често са изправени пред предизвикателството за осребряването на своята продукция и продуктите си, поради което това са силно несигурни области на труд. Следва да се потърсят нови, иновативни начини за подкрепа на микро-, малките и средните по размер творчески и културни организации и предприятия.

И накрая, ролята на **Европа като глобален фактор** включва необходимостта от подобряване на разпространението на културното съдържание, създадено в Европа. Европа трябва да продължи да бъде конкурентоспособна в глобалната цифрова надпревара за създаване на нови технологии (напр. изкуствен интелект, интернет на нещата, блокови вериги), като по отношение на тях КТИ са важни генератори на съдържание, продукти и услуги в световен мащаб. Освен това в световен мащаб КТИ (напр. дизайн, архитектура и др.) допринасят активно за устойчивото развитие и стимулират екологичните иновации, като същевременно културното съдържание (литература, филми и изкуства) в допълнение към самостоятелното си значение може да повиши осведомеността за екологичните проблеми и да предостави информация за изграждане на общественото мнение.

Относителност и въздействие

Със своя цялостен и интегриран подход една ОЗИ на ЕИТ в областта на КТИ ще спомогне за преодоляване на всички предизвикателства, определени по-горе. Обхващайки почти всички сектори на живота, обществото и икономиката ни, тази ОЗИ ще бъде особено релевантна от гледна точка на оказваното икономическо и обществено въздействие и ще отключи стратегически възможности за икономически, технологични и социални иновации.

Иновациите, основаващи се на културата и движени от творческия стремеж, стимулират европейската конкурентоспособност, било пряко – чрез създаването на нови предприятия и работни места, било косвено – като водят до междусекторни ползи за икономиката като цяло, подобряват качеството на живота и повишават привлекателността на Европа. Секторът на КТИ се разглежда все повече като нов източник на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и работни места, като в него вече са заети над 12 милиона души в ЕС, което се равнява на 7,5 % от всички заети лица в Европа.

Приносът на културата и творчеството за иновациите не се ограничава само до прякото въздействие на КТИ, тъй като иновациите в глобален план се стимулират във все по-голяма степен от нетехнологични фактори, като креативността, дизайна и новите организационни процеси или бизнес модели. По-специално, КТИ, които имат ясни вериги за създаване на стойност (т.е. музика, изкуства, дизайн, мода, аудио-визуално съдържание, видеоигри, архитектура и т.н.), разполагат с голям капацитет за иновации от икономическа гледна точка и са в състояние да стимулират иновациите в други сектори на икономиката.

Културата и участието в културни дейности имат пряко отражение върху благосъстоянието на гражданите и социалното приобщаване. КТИ засилват идентичността, демокрацията и участието в общността като обществени ценности. Културата разполага с голям потенциал за засилване на европейското чувство за принадлежност, в рамките на което многообразието е положителна черта. Това е от основно значение за създаването на възможности за изграждане на устойчивост, за социален достъп, сплотяване на обществото, борба с радикализацията и равенство между половете, както и за намиране на решения за преодоляване на политическата несигурност в Европа и необходимостта от единство.

Една ОЗИ към ЕИТ, посветена на КТИ, ще благоприятства възможностите за изграждане на мрежи от контакти, за сътрудничество, съвместно творчество и трансфер на ноу-хау между участниците в образованието, научните изследвания и стопанската дейност, както в рамките на секторите на културата и творчеството, така и с други сектори на обществото и икономиката. Тя ще действа като катализатор отдолу-нагоре и отгоре-надолу за инициативите на регионално, национално и европейско равнище. Такава ОЗИ ще развие необходимите рамкови условия за създаването и разрастването на нови предприятия в иновативни екосистеми. Тя ще осигури на изследователите и учащите в множество дисциплини (включително изкуство, хуманитарни науки, стопанска дейност, социални науки и приложни точни науки), както и на предприемачите от КТИ и от други сектори, познанията и уменията, които са им необходими, за да намират иновативни решения и да ги превръщат в нови бизнес възможности. Тази ОЗИ ще даде възможност за по-нататъшно взаимно обогатяване с други сектори на икономиката и промишлеността, тъй като ще действа като ускорител за иновациите.

Полезни взаимодействия и взаимно допълване със съществуващи инициативи

Една ОЗИ в областта на КТИ би допълвала редица други инициативи на Съюза, както и инициативи на равнището на държавите членки. Основните очаквани полезни взаимодействия на равнище ЕС са представени по-долу.

Очаква се ОЗИ в областта на КТИ да установи солидни полезни взаимодействия със съответните инициативи на политиката по линия на програма „Хоризонт Европа“, и по-специално по линия на стълб II с клъстера [„Приобщаващо и сигурно общество“] и неговите области на интервенция по отношение на културното наследство и демокрацията. Една бъдеща ОЗИ би могла да осигури и ценни хоризонтални данни за различните дейности, които ще бъдат осъществени в клъстер [„Цифрова сфера и промишленост“], особено относно производствените технологии, в които необходимостта от разработване на нови продукти зависи в много голяма степен от КТИ. Освен това тя би могла да допълва ефективно други части от програма „Хоризонт Европа“, интервенцията от страна на ЕИТ — Цифрови технологии и действията, предвидени по линия на други програми на ЕС, като например InvestEU, „Цифрова Европа“ или фондовете в областта на политиката на сближаване.

Новата програма „Творческа Европа“ ще бъде от голямо значение за дейностите на ОЗИ в областта на КТИ. Програмата подбира направления и специални покани, в които са отразени някои от вече споменатите предизвикателства, пред които е изправен секторът (напр. уменията и заетостта на творците, бизнес моделите и т.н.), и следва да се установят солидни полезни взаимодействия и взаимно допълване. В рамките на „InvestEU“ и в контекста на ограничения достъп до финансиране за секторите на културата и творчеството могат да се очакват полезни взаимодействия с Гаранционния механизъм за секторите на културата и творчеството — финансов механизъм за подпомагане на развиването на културни и творчески проекти чрез предоставяне на гаранции на финансовите посредници.

Платформата на стратегията за интелигентна специализация (S3), посветена на модернизирването на промишлеността, е набелязала редица фокусирани върху КТИ стратегии в областта на научните изследвания и иновациите за проучване на нови връзки между местните активи, потенциалните пазари и обществените предизвикателства чрез участието на широк кръг действащи лица от сферата на предприемачеството. По-специално, насърчаването на нови партньорства между научноизследователските организации, предприятията и публичните органи е от основно значение за стратегиите на S3 и изисква да бъдат създадени нови платформи за сътрудничество.

Заклучение

ОЗИ към ЕИТ в областта на КТИ е най-подходящото решение за справяне с основните икономически и обществени предизвикателства, очертани по-горе. Креативността е ключов двигател за иновациите и ОЗИ в областта на КТИ има капацитета да разгърне потенциала на основаната на култура креативност и да спомогне за увеличаване на конкурентоспособността и интелигентния растеж в Европа.

ОЗИ на ЕИТ в областта на КТИ:

- ще намали фрагментирането на иновационната среда в секторите на културата и творчеството чрез насърчаване на създаването на екосистеми за иновации, които ще свързват участниците и мрежите от различни сектори и дисциплини на местно, регионално, национално и европейско равнище;
- ще обучи следващото поколение новатори в секторите на КТИ, като им предостави предприемаческите и техническите умения, необходими за постигането на успех в бързо променящата се среда;
- ще допринася за развиването на подходящи рамкови условия за превръщането на идеите в нови технологични разработки и социални иновации, които ще подобрят качеството на живота и ще са от полза за гражданите на ЕС;
- ще насърчава създаването и развитието на нови предприятия в секторите на културата и творчеството като мобилизира инвестиции и поемане на дългосрочни ангажименти от страна на стопанския сектор;
- ще установява полезни взаимодействия със съществуващите ОЗИ, както и с други европейски партньорства, програми и инициативи, с цел стимулиране на иновациите в други сектори на икономиката извън рамките на културните и творческите индустрии;
- ще укрепва позицията на ЕС като глобален фактор в областта на КТИ, опирайки се на креативността и културното многообразие на европейците.